

Receive Date:
16/08/2022

Accept Date:
21/01/2023

**Research
Article**

Vol.18, No. 2, Serial 34

Autumn & Winter
2022

pp.: 181-196

Examining the Structural Pattern of Parental Goals, Social Comparison, and Academic Engagement with the Mediating Role of Parent-Child Relationships in Students

DOI: 10.22070/TLR.2023.16506.1300

Zahra Hojatifar¹, Mahboobeh Moosivand*²

1. *Master of Educational Psychology, Payam Noor University, South Tehran, Iran.*

Email: zahra.hojatifar@gmail.com

2. *Corresponding Author and Assistant Professor, Department of Social Sciences and Development Studies, Women's Research Institute, Alzahra University, Tehran, Iran.*

Email: m.moosivand@alzahra.ac.ir

Abstract

This research was conducted to study the structural pattern of parenting goals, social comparison with academic engagement, and the mediating role of parent-child relationships. The research method is descriptive-correlational modeling of structural equations. The statistical population consists of all high school students of Nurabad city (Delfan) in the academic year of 2021 (n=5500). The research sample was 400 high school students of Noorabad city (Delfan) who were selected by cluster sampling method. Le and Impett's (2019) parenting goals questionnaire, Xavier et al.'s Revised Social Comparison (2014), Gunuc and Kuzu's (2015) academic engagement, and Fine et al.'s (1983) Parent-Child Relationship Questionnaire answered online by the research sample. ($P \geq 0.001$). Structural equation modeling, AMOS version 24, and SPSS 26 were used to evaluate the proposed model. The correlation coefficient results showed a positive and significant relationship between parental goals and social comparison with parent-child relationships and academic engagement. Findings indicate that the proposed model fits well with the data. the results of structural equation modeling showed that 64% of the variance of father relations and 37% of the variance of relations with mother are explained by parental goals and social comparison and 63% of the variance of academic engagement by parental goals, and social comparison and parent-child relations. Low levels of social comparison and parental goals and planning can affect children's attitudes and academic engagement.

Keywords: Parental Goals, Social Comparison, Academic Engagement, Parent-Child Relationships, Students, secondary school, Nurabad.

بررسی الگوی ساختاری اهداف والدینی، مقایسه اجتماعی و اشتیاق تحصیلی با نقش میانجی روابط والد و فرزند در دانش آموزان

DOI: 10.22070/TLR.2023.16506.1300

زهرا حجتی فر^۱، محبوبه موسیوند^{۲*}

۱. کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران جنوب، ایران.

Email: zahra.hojatifar@gmail.com

۲. نویسنده مسئول و استادیار گروه مطالعات علوم اجتماعی و توسعه، پژوهشکده زنان، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

Email: m.moosivand@alzahra.ac.ir

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی الگوی ساختاری اهداف والدینی، مقایسه اجتماعی با اشتیاق تحصیلی نقش میانجی روابط والد و فرزند انجام شد. روش پژوهش توصیفی-همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهرستان نورآباد (دلفان) در سال تحصیلی ۱۴۰۰ تشکیل می‌دهند (n=۵۵۰۰). نمونه پژوهش ۴۰۰ نفر از دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهرستان نورآباد (دلفان) بود که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب و به پرسشنامه‌های اهداف والدینی لی و ایمپت (۲۰۱۹)، مقایسه اجتماعی تجدیدنظر شده (زاویر و همکاران، ۲۰۱۴) اشتیاق تحصیلی جونیوس و کوز (۲۰۱۵) و پرسشنامه روابط والد-فرزند فاین و همکاران (۱۹۸۳) به صورت آنلاین پاسخ دادند. جهت ارزیابی الگوی پیشنهادی از الگویابی معادلات ساختاری و AMOS ویراست ۲۴ و SPSS ۲۶ استفاده شد. نتایج حاصل از ضریب همبستگی نشان داد که بین اهداف والدینی و مقایسه اجتماعی با روابط والد-فرزند و اشتیاق تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود داشت ($P \leq 0/001$). یافته‌ها حاکی از برازش مناسب الگوی پیشنهادی با داده‌هاست. نتایج مدل‌یابی معادله ساختاری نشان داد که ۶۴ درصد از واریانس روابط پدر و ۳۷ درصد از واریانس روابط با مادر توسط اهداف والدینی و مقایسه اجتماعی و ۶۳ درصد از واریانس اشتیاق تحصیلی توسط اهداف والدینی، مقایسه اجتماعی و روابط والد و فرزند تبیین می‌شود. سطوح پایین مقایسه اجتماعی و اهداف و برنامه‌ریزی والدینی می‌تواند بر نگرش فرزندان و اشتیاق تحصیلی اثرگذار باشد.

نشریه علمی

پژوهش‌های آموزش و یادگیری

دوره ۱۸، شماره ۲، پیاپی ۳۴
پاییز و زمستان ۱۴۰۰
صص: ۱۹۶-۱۸۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۲۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۰۱

مقاله پژوهشی

Journal of

Training & Learning Researches

Vol.18, No. 2, Serial 34

Autumn & Winter
2022

pp.: 181-196

کلیدواژه‌ها: اهداف والدینی، مقایسه اجتماعی، اشتیاق تحصیلی، روابط والد و فرزند، دانش‌آموزان، متوسطه دوم، نورآباد.

مقدمه

در پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان نشان دادند که بین عواطف مثبت و جو عاطفی خانواده با اشتیاق تحصیلی، رابطه مثبت و معنی‌دار و بین عواطف منفی و اشتیاق تحصیلی رابطه منفی وجود داشت ($P \leq 0/001$). نتایج رگرسیون چندمتغیری نشان داد که هیجان‌پذیری و جو عاطفی خانواده ۵۱ درصد از واریانس اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی می‌کنند [۴۱].

روابط اجتماعی برای بهزیستی روان‌شناختی و اجتماعی ما اهمیت خاصی دارد. با این حال، روابط اجتماعی می‌تواند در موقعیت‌ها عامل رقابت با دیگران نیز باشد. رقابت اجتماعی ممکن است منبع استرس به‌ویژه در نوجوانان باشد، زیرا آنها به دنبال ایجاد روابط با همسالان، سازگاری و جذابیت برای دیگران نیز هستند. در نتیجه، آن‌ها شروع به مقایسه خود با دیگران در حوزه‌های مختلف زندگی می‌کنند و در صورت نامطلوب بودن این مقایسه، آسیب‌پذیری آن‌ها در برابر طرد شدن، شروع می‌شود که این حساسیت به طرد شدن به نوبه خود، ممکن است منجر به ایجاد اختلالات روان‌شناختی و مشکلات مرتبط با سلامتی شود [۶۰]. نظریه مقایسه اجتماعی^۴ که ابتدا توسط روانشناس اجتماعی به نام فستینگر^۵ در سال ۱۹۵۴ مطرح شد، بر این موضوع تأکید دارد که در افراد انگیزه‌های برای به‌دست آوردن ارزیابی‌های دقیق از خود وجود دارد. این تئوری توضیح می‌دهد که چگونه افراد با مقایسه خود با دیگران به‌منظور کاهش عدم اطمینان در این حوزه‌ها، نظرات و توانایی‌های خود را ارزیابی می‌کنند و یاد می‌گیرند چگونه خود را تعریف کنند. در واقع مقایسه اجتماعی به مقایسه وضعیت فرد با آرمان‌های اجتماعی-فرهنگی به‌صورت صعودی و نزولی تعریف می‌شود [۵۵]. مقایسه اجتماعی گاهی اوقات به عنوان یک فرآیند دو مرحله-ای در نظر گرفته می‌شود [۷]. اولین گام، یک فرآیند خودکار مقایسه‌گریزی خود با دیگران و پاسخ منفی به اطلاعات بهتر دیگران است. در حالی که مرحله دوم یک فرآیند آگاهانه از «مقایسه زدایی»^۶ است، که در آن افراد اثرات ناخوشایند مقایسه را «باطل»^۷ می‌کنند، معمولاً با در نظر گرفتن اینکه چرا هدف دارای مزایایی است، توجیهی برای رفتار خود ارائه می‌دهد [۲۴]. برای مثال، زمانی که مردم احساس خطری برای خودانگاره می‌کنند، تمایل دارند موقعیت را دوباره تفسیر و اهداف مقایسه‌ای خود را برای حفظ عزت نفس نادیده بگیرند [۱۷]. اگرچه بسیاری از تحقیقات تجربی از دیدگاه فرآیند خودکار که به‌صورت ناخودآگاه و غیرارادی انجام

در سال‌های اخیر، از اشتیاق تحصیلی^۱ به‌عنوان شاخص کیفیت آموزشی در مدارس و دانشگاه‌ها نام برده می‌شود که شناخت عوامل زمینه‌ساز آن ضروری به‌نظر می‌رسد [۳۰]. اشتیاق تحصیلی نوعی سرمایه‌گذاری روان‌شناختی و تلاش مستقیم برای یادگیری، فهمیدن و تسلط بر دانش و مهارت‌های موردنیاز است. این سازه برای اولین بار جهت درک و تبیین افت و شکست تحصیلی مطرح شد و به عنوان پایه‌ای برای تلاش‌های اصلاح‌گرایانه در حوزه تعلیم و تربیت مدنظر قرار گرفت، که شامل سه بعد رفتاری، شناختی و عاطفی است [۱، ۱۸]. اشتیاق بیانگر حس تعلق دانش‌آموزان به مدرسه، شناسایی مدرسه، حس ارتباط با دیگران و اشتیاق به انجام تکالیف درسی است [۳، ۲۳]. اشتیاق تحصیلی یک مفهوم جامعه‌شناختی و روان‌شناختی است [۳۱].

لی^۲ (۲۰۱۴) اشتیاق تحصیلی را میزان انرژی‌ای که یک یادگیرنده برای انجام کارهای تحصیلی خود صرف می‌کند [۳۷] و نیز میزان اثربخشی و کارایی حاصل شده، تعریف کرده‌اند که سبب مشارکت مؤثر در فعالیت‌های مدرسه، شرکت در فعالیت‌های کلاسی، سازگاری با فرهنگ مدرسه، رابطه مناسب با معلمان و سایر دانش‌آموزان می‌شود [۵۴]. براساس تعریف گروش^۳ (۲۰۰۵) اشتیاق تعامل انرژی، زمان و منابع مورد استفاده در فعالیت‌های دانشگاه برای افزایش یادگیری است [۳۱]. این تعریف از اشتیاق تحصیلی تمرکز بر فعالیت‌های داخل و خارج از کلاس و مشارکت دانش‌آموزان در این فعالیت‌ها است. با این حال، می‌توان گفت اشتیاق تحصیلی چیزی به‌مراتب بیشتر از این فعالیت‌ها است. محققان بر روی پایه‌های اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان متمرکز شده‌اند، بررسی مفاهیمی چون زمان در کار [۴۱] کیفیت تلاش [۴۶، ۴۷]، درگیری تحصیلی [۴]، نتایج [۴۹]، یکپارچگی علمی و اجتماعی [۵۷، ۵۸]، شیوه‌های خوب آموزش دانش‌آموزی و دانشجویی [۱۱]، مشارکت دانش‌آموز [۴۸] و اشتیاق تحصیلی [۳۴، ۳۵]. افرادی که اشتیاق تحصیلی داشته باشند، توجه و تمرکز بیشتری بر مسائل و موضوعات مورد هدف یادگیری دارند، سخت تلاش می‌کنند از انجام وظایف تحصیلی لذت می‌برند به قوانین محل تحصیل تعهد بیشتری نشان می‌دهند از انجام کارهای ناسازگارانه و نامطلوب اجتناب می‌کنند و در آزمون‌ها عملکرد بهتری دارند [۱۳]. نتایج مطالعات مؤمنی، عباسی، پیرانی و بگیان‌کوله‌مرز (۱۳۹۵) در با هدف نقش هیجان‌پذیری و جو عاطفی خانواده

⁵ Festinger

⁶ decompared

⁷ undo

¹ academic engagement

² Lee

³ Krause

⁴ Social Comparison

اشتیاق تحصیلی مرتبط باشد پیگیری اهداف والدینی^۳ است. هیچ تجربه زندگی به اندازه تجربیات کودکان از نظر عاطفی قوی یا معنادار نباشد [۵۳] داده‌های تجربی (نلسون، گوشلو، انگلیش، دان و لایوبومیرسکی^۴، ۲۰۱۳) و یک نظرسنجی همگانی در آمریکا (وانگ^۵، ۲۰۱۳) نشان داده‌اند که والدین از مراقبت از فرزندان خود نسبت به شرکت در سایر فعالیت‌های روزانه لذت بیشتری می‌برند [۴۲، ۴۵، ۵۷]. نتایج تحقیقات نشان می‌دهد که والدین هم می‌توانند سطح بهزیستی را افزایش دهند و هم از آن بکاهند [۳۹]. بسیاری از این پژوهش‌ها با مقایسه بهزیستی والدین در هنگام مراقبت از فرزندان خود در مقایسه با سایر وظایف روزمره زندگی، یک رویکرد مقایسه‌ای اتخاذ کرده‌اند. با این حال، محققان به بررسی اهمیت اینکه چه زمانی، چرا و چگونه فرزندپروری نسبتاً لذت بخش و یا دردناک است، تأکید کرده‌اند [۴۵]. در پژوهش حاضر، ما در خصوص نقش اهدافی والدینی و انگیزه مراقبت آنها از فرزندان را بررسی می‌کنیم. اهداف والدینی در خصوص اینکه مراقبت از فرزندان برای آن‌ها لذت بخش یا ناراحت کننده است اطلاعاتی به ما می‌دهد. برای آزمایش این سازه (اهداف والدینی) باید در ابتدا به دنبال شناسایی اهداف فرزندپروری پرداخت و اینکه هر هدف چگونه با احساس بهزیستی عاطفی والدین، کیفیت رابطه با فرزند و احساس پاسخگویی به نیازهای فرزندان مرتبط است [۳۹]. افراد برای دستیابی به بسیاری از اهداف بین فردی - یا اهدافی که در روابط نزدیک خود دنبال می‌کنند می‌کوشند تا به نتایج مطلوب برای خود، روابطشان و شرکای خودشان دست یابند [۲۲]. پیگیری اهداف والدینی ممکن است ماهیت متفاوتی داشته باشد. برای مثال یک پدر ممکن است در حاشیه دیدن بازی فوتبال اعتماد بنفس فرزند خود را تقویت کند و یا یک مادر ممکن است به پسرش در مورد نحوه برخورد با قلدرها در مدرسه و اعتبار بخشیدن به احساسات او یا کمک به او برای مقابله سازنده با موقعیت همدلی کند [۳۹]. انواع اهدافی که والدین هنگام مراقبت از فرزندان خود دنبال می‌کنند، می‌تواند پیامدهایی بر احساس بهزیستی و پاسخگویی والدین دارد. اهداف والدینی به دو دسته اهداف دیگرگرا و خودگرا تقسیم می‌شود؛ همچنین این اهداف باید در ارتباط با بزرگسالان و از جمله روابط دوستانه و عاشقانه مورد بررسی قرار گیرد. نتایج مطالعات نشان می‌دهد که پیگیری اهداف والدینی با بهزیستی، کیفیت رابطه و پاسخگویی والدین مرتبط است [۳۹]. نتایج مطالعه لی و ایمپت (۲۰۱۹) با هدف پیگیری اهداف والدینی با بهزیستی هیجانی، کیفیت رابطه و

می‌شود حمایت می‌کنند، در مورد مرحله دوم و فرآیند تنظیم، توجیه و استدلال آن مطالعات اندکی صورت گرفته است [۱۰]. با الهام از مطالعات پیشین انجام شده که نشان دادند تفاوت‌های فردی ممکن است بر هویت یا تضاد افراد با دیگران تأثیر بگذارد [۱۴]، هدف این مطالعه این است که آیا ویژگی‌های فردی ممکن است به شکل دادن به روند مقایسه اجتماعی کمک کند. با بررسی نظریه‌های اولیه ارائه شده در این خصوص، و تحقیقات انجام شده بر مقایسه اجتماعی به‌عنوان راهی برای پیشرفت فردی تمرکز کردند که منجر به معرفی مفاهیم مقایسه‌ای رو به پایین (نزولی) و رو به بالا (صعودی) شده‌اند [۶۰]. یو و همکاران (۲۰۲۲) در مطالعه‌ای با هدف استفاده غیرفعال از رسانه‌های اجتماعی و بهزیستی روان‌شناختی در طول همه‌گیری COVID-19 نقش مقایسه اجتماعی و تنظیم هیجانی نتایج نشان داد که استفاده غیرفعال از رسانه‌های اجتماعی به‌طور مثبت با تضاد رو به بالا و شناسایی رو به پایین مرتبط است که به نوبه خود سطح بالاتری از استرس را در افراد پیش‌بینی می‌کند. ارزیابی مجدد شناختی با مقایسه اجتماعی ناسالم (یعنی تضاد رو به بالا و شناسایی رو به پایین) ارتباط منفی داشت اما با مقایسه اجتماعی سالم مانند شناسایی رو به بالا ارتباط مثبت داشت [۶۰]. هوی، یاو، لی و یو^۱ (۲۰۲۲) در مطالعه‌ای با هدف حساسیت مقایسه اجتماعی رو به بالا بر فرسودگی عاطفی معلمان: مدل تعدیل شده عزت نفس و جنسیت نتایج براساس یک مدل تعدیل تعدیل شده از برازش لازم برخوردار بود [۲۶]. (۱) حساسیت مقایسه اجتماعی رو به بالا با خستگی عاطفی همبستگی مثبتی داشت، (۲) عزت نفس رابطه بین حساسیت نسبی اجتماعی رو به بالا و خستگی عاطفی را تعدیل کرد (۳) تفاوت جنسیتی معناداری در عزت نفس که رابطه بین حساسیت مقایسه اجتماعی رو به بالا و خستگی عاطفی را تعدیل کرد، وجود داشت. پولفورد، وودوارد و تایلور^۲ (۲۰۱۸) مقایسه اجتماعی در تحصیل و ارتباط آن با جنسیت و عزت نفس تحصیلی نتایج نشان داد در حوزه‌هایی مانند خواندن و نوشتن، اگر مقایسه‌های اجتماعی تحصیلی کمتری انجام می‌دادند، عزت نفس تحصیلی افراد بالاتر بود و جنسیت عامل مهمی در این خصوص نبود. همچنین نتایج مطالعه نشان داد که عزت نفس تحصیلی در دانش‌آموزانی که مقایسه‌های تحصیلی نزولی بیشتری را گزارش کرده‌اند، نه بیشتر و نه کمتر است [۴۷].

از جمله متغیرهای روان‌شناختی دیگری که می‌تواند با

⁴ Nelson, Kushlev, English, Dunn, & Lyubomirsky

⁵ Wang

¹ Hui, Yao, Li, & You

² Pulford, Woodward, & Taylor

³ Parenting goal pursuit

واترمن و لفکowitz^۳ (۲۰۱۷) در پژوهشی با هدف آیا خصوصیات والدین با اشتیاق تحصیلی فرزندان ارتباط دارد [۵۷]. نشان داد که خصوصیات سبک‌های فرزندپروری والدین بر اشتیاق تحصیلی فرزندان مؤثر است. همچنین حسین و آتنجیو^۴ (۲۰۱۷) در مطالعه‌ای به این نتیجه رسیدند که روابط مثبت والدین با یکدیگر و والدین با فرزندان از جمله متغیرهای تأثیرگذار بر اشتیاق و عملکرد تحصیلی فرزندان است [۲۵].

در مجموع از آنجا که دوره نوجوانی به‌واسطه تغییرات شناختی و رشد استقلال‌طلبی و خودمختاری می‌تواند زمینه‌ای برای ایجاد تعارض بین نوجوان و والدین ایجاد کند. همچنین این باور نوجوان که معتقد است والدین قادر به درک او نیستند موجب اختلاف سلیقه و مشاجرات بین آن‌ها می‌شود و ممکن است به مشکلات روانی برای نوجوان و والدین بی‌انجامد. در واقع نبود ارتباط مؤثر بین والدین و فرزندان به تعامل‌های ضعیف‌تر و سطحی‌تری منجر می‌شود و این نوع تعامل می‌تواند در آینده برای فرزندان مشکلات پیچیده‌ای را به وجود آورد [۵۲]. این در حالی است که در هیچ دوره‌ای از زندگی به اندازه دوران نوجوانی فرد احتیاج به حمایت، کمک و تفاهم والدین ندارد. این عدم ارتباط، نوجوان را در معرض خطرات گوناگون احساسی و روانی قرار می‌دهد و در والدین نیز تولید خشم و رنجش می‌کند بنابراین آگاهی والدین از روابط والد-فرزند، تأثیر اهداف والدینی بر اشتیاق و اجتناب از هرگونه مقایسه‌های صعودی می‌تواند منجر به افزایش بیش والدینی نسبت به سبک‌های ارتباطی با فرزندان شود. لذا طراحی و الگوی ساختاری از پیشایندهای مؤثر بر اشتیاق تحصیلی با توجه به رویکرد خانوادگی و روانشناسی تربیتی با هدف آگاهی بخشی به والدین و معلمان ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. از سوی دیگر خلاءهای پژوهشی در خصوص ارتباط چندمتغیری بین سازه‌های موجود و توجه به افزایش دانش نظری در خصوص عوامل مؤثر بر اشتیاق تحصیلی بر بدیع بودن پژوهش حاضر می‌افزاید. بنابراین این پژوهش با هدف بررسی الگوی ساختاری اهداف والدینی، مقایسه اجتماعی با اشتیاق تحصیلی نقش میانجی روابط والد و فرزند در دانش‌آموزان انجام شد.

پاسخگویی در یک مطالعه تجربه یک فراتحلیل در چهار مطالعه، به این نتیجه دست یافتند که هر هدف به‌طور منحصر به فردی با بهزیستی هیجانی والدین، کیفیت رابطه با فرزندشان و پاسخگویی به نیازهای فرزندشان مرتبط است [۳۷]. چینگ کو^۱ (۲۰۱۷) در پژوهش با هدف والدگری، دلبستگی و کمال‌گرایی: آزمون الگوی عدم ارتباط اجتماعی و کمال‌گرایی در کودکان و نوجوانان یافته‌های این مطالعه حاکی از آن است که رفتارهای نامطلوب والدین، فقدان تعاملات اجتماعی و دلبستگی ناایمن از عوامل مؤثر بر صفت‌های مختلف و مؤلفه‌های کمال‌گرایی هستند [۱۲]. به‌ویژه، فقدان مهارت‌های در روابط اجتماعی از طریق دلبستگی ناایمن به صفت‌های مختلف و کمال‌گرایی منجر می‌شود.

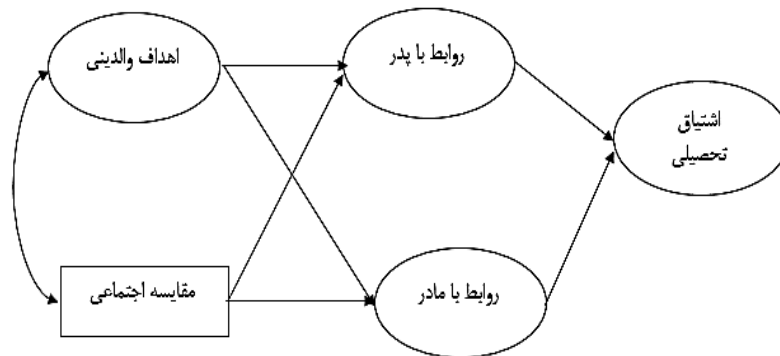
متغیر تأثیرگذار دیگر بر اشتیاق تحصیلی فرزندان، تعاملات والد-فرزندی^۲ است. ارتباط والد-فرزند به تعامل قوی و مؤثر، درک و پذیرش متقابل بین والدین و فرزندان و برآوردن نیازهای واقعی فرزندان اشاره دارد. کارنس-هولت معتقد است که تعامل والد-فرزندی یک رابطه‌ی مهم و حیاتی برای ایجاد امنیت و عشق است که متشکل از ترکیبی از رفتارها، احساسات و انتظاراتی است که منحصر به پدر و مادر خاص و یک کودک خاص است [۹]. این تعامل، نخستین معرف دنیای ارتباطات برای کودک است و احساس عشق، امنیت و صمیمیت به‌طور مستقیم در این روابط ریشه دارند. تعاملات والد-فرزندی بر بهزیستی نوجوانان تأثیر دارد [۵]. ارتباط والد-فرزند یکی از عوامل محافظت‌کننده در برابر خطر مشکلات روانی و رفتاری فرزندان است [۶۰]. تعاملات والدین نقش مهمی در رشد سالم فرزندان ایفا می‌کند. کیفیت تعامل والد-فرزندی، احتمال پیشرفت تحصیلی و عزت‌نفس پایین در فرزندان را کاهش می‌دهد [۵]. نظریه‌های روانشناسی نیز نشان داده‌اند که نوجوانان در مرحله هویت‌یابی در حال تغییر دادن روابطشان با والدین‌شان می‌باشند و خود را به‌عنوان عامل فعالی که مسئول موفقیت‌ها و شکست‌هایشان هستند در نظر می‌گیرند [۱۵]. در این مرحله نوجوانان فرآیند تصمیم‌گیری‌شان را مستقل‌تر از قبل انجام می‌دهند، بنابراین حمایت‌هایی که از سوی والدین صورت می‌گیرد نقش مؤثری در پرورش هویت مستقل در نوجوان دارد به‌طوری که یک دلبستگی ایمن به والدین باعث می‌شود که نزدیکی عاطفی بیشتری را با والدینشان احساس کنند، ارزش‌ها و نقش‌های والدین‌شان را درونی کنند و به معیارهایی دست پیدا کنند که بر اساس آنها تصمیم بگیرند [۴۹].

³ Waterman, & Lefkowitz

⁴ Hossain, & Atencio

¹ Ching Ko

² Parent-child interactions

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش حاضر

روش پژوهش طرح پژوهشی

روش پژوهش توصیفی-همبستگی از نوع مدل‌یابی معادله ساختاری^۱ (SEM) به‌طور خاص معادلات رگرسیون ساختاری (آمیخته‌ای از تحلیل مسیر و تحلیل عاملی) بود. این روش مدل‌یابی معادله ساختاری مبتنی بر کوواریانس^۲ (CBSEM) بر اساس نرم‌افزار Amos می‌باشد و این رویکرد به تخمین ضرایب مسیرها، بارهای عاملی با استفاده از به حداقل رساندن تفاوت بین ماتریس کوواریانس مبتنی بر نمونه و ماتریس کوواریانس مبتنی بر مدل می‌پردازد [۸].

جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهرستان دلفان که در سال تحصیلی ۱۴۰۰ مشغول به تحصیل می‌باشند تشکیل می‌دهند (n=۵۵۰۰). در این پژوهش از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شد. ابتدا به‌صورت خوشه‌ای ابتدا شهرستان نورآباد (دلفان) به چهار جهت جغرافیایی (شمال، جنوب، شرق و غرب) انتخاب و پس از آن از بین هر جهت جغرافیایی ۱ دبیرستان مقطع متوسطه دوم انتخاب شد در ادامه از هر مدرسه نیز ۱۰۰ نفر انتخاب می‌شود. در نهایت بر اساس لیست دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم ۴۰۰ دانش‌آموز از میان دانش‌آموزان این مدرسه که شرایط شرکت در پژوهش را داشته باشند و با ارزیابی ملاک‌های ورود (شامل دامنه سن ۱۵ تا ۱۸ سال، امضاء رضایت‌نامه آگاهانه، زندگی با هر دو والد) به مطالعه به‌صورت تصادفی انتخاب شدند. در این پژوهش براساس فرمول سوپر^۳ (۲۰۲۱) برای الگویابی معادلات ساختاری اندازه اثر مورد نظر^۴ ۰/۱۹، توان آماری آزمون^۵ در این پژوهش ۰/۹۰، تعداد متغیرهای مکنون در این پژوهش ۴ متغیر است و تعداد متغیرهای آشکار^۶ (سؤالات پرسشنامه) ۹۲ سؤال و در نهایت میزان خطای نوع اول را

جهت دستیابی به سطوح اطمینان^۷ ۹۵ یا ۹۹ درصد با مقادیر ۰/۰۵ در نظر گرفته شد که با توجه به فرمول حداقل حجم نمونه ۳۴۱ و حداکثر آن ۱۴۰۰ نفر به دست آمد. در این پژوهش ۴۰۰ نفر به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های پژوهش به‌صورت آنلاین پاسخ دادند [۵۳].

ابزارهای سنجش

پرسشنامه اهداف والدینی^۸: این پرسشنامه توسط لی و ایمپت (۲۰۱۹) برای سنجش اهداف والدینی ساخته شد. این پرسشنامه دارای ۱۷ سؤال است که نحوه پاسخگویی به آن در یک طیف ۵ درجه‌ای از (اصلاً= ۱، کم= ۲، تا حدودی= ۳، زیاد= ۴ و خیلی زیاد= ۵) نمره‌گذاری می‌شود دامنه نمرات در این مقیاس ۸۵ و حداقل آن ۱۷ می‌باشد. این پرسشنامه دارای چهار خرده مقیاس امنیت و عشق به فرزند شامل سؤالات ۱ تا ۵، تحول فرزند شامل سؤالات ۶ تا ۱۰، تصور والدین شامل سؤالات ۱۱ تا ۱۳ و پذیرش فرزند سؤالات ۱۴ تا ۱۷ می‌باشد. ساختار عاملی اکتشافی و تأییدی این پرسشنامه در پژوهش لی و ایمپت (۲۰۱۹) تأیید شده است. پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ در پژوهش لی و ایمپت (۲۰۱۹) برای خرده مقیاس‌های امنیت و عشق ۰/۸۶، تحول فرزند ۰/۸۶، تصور والدین ۰/۸۶ و پذیرش فرزند ۰/۸۳ می‌باشد. شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی در پژوهش حاضر با توجه به ملاک کلاین (۲۰۱۱) حاکی از آن بود که مدل از برازش مطلوب برخوردار بوده است ($X^2/df=1/94$, $GFI=0/90$, $AGFI=0/92$, $TLI=0/90$, $IFI=0/92$, $CFI=0/90$, $RMSEA=0/04$, $PCLOCE=0/89$). پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های امنیت و عشق ۰/۷۸، تحول فرزند ۰/۸۴، تصور والدین ۰/۸۲ و پذیرش فرزند ۰/۷۶ می‌باشد [۳۶].

⁵ Desired statistical power level

⁶ Desired statistical power level

⁷ Probability level

⁸ Parenting goal pursuit

¹ Structural equation modeling (SEM)

² covariance-based structural equation modeling

³ Soper

⁴ Anticipated effect size

از هماهنگی درونی سؤالات برخوردار است. روایی مقیاس رابطه والد-فرزند از گروه‌های شناخته شده و روایی پیش-بین خوب بهره‌مند است و فرزندان خانواده‌های طلاق و یکپارچه را به‌طور معناداری از هم متمایز می‌کند (فرازی و همکاران، ۲۰۱۸/۱۳۹۶). در پژوهش فرازی و همکاران (۲۰۱۸/۱۳۹۶) آلفای کرونباخ $0/50$ تا $0/89$ برای خرده مقیاس‌های مربوط به پدر و نیز آلفای کلی $0/92$ و ضرایب آلفای $0/66$ تا $0/82$ برای خرده مقیاس‌های مربوط به مادر و آلفای کرونباخ برای کل مقیاس $0/87$ بدست آمد [۱۶].

پرسشنامه تجدیدنظر شده مقایسه اجتماعی نوجوانان^۵: این مقیاس در سال ۲۰۰۵ توسط ایرونس و گیلبرت^۶ (۲۰۰۵) ساخته شده است [۲۷]. و در سال ۲۰۱۴ توسط ژاویز و همکاران مورد تجدید نظر قرا گرفت این پرسشنامه دارای ۱۰ سؤال می‌باشد که آزمودنی‌های در یک طیف لیکرت ۱۰ درجه‌ای (۱=اعتقاد کمی دارم تا ۱۰=خیلی معتقدم) نمره‌گذاری می‌شود. در پژوهش ایرونس و گیلبرت (۲۰۰۵) و ژاویز و همکاران (۲۰۱۴) ساختار تک عاملی این پرسشنامه با استفاده از تحلیل عوامل تأییدی از برازش لازم برخوردار بوده است [۵۷]. حداقل نمره در این پرسشنامه ۱۰ و حداکثر آن ۱۰۰ است. نمرات کل بالا نشان‌دهنده مقایسه اجتماعی مثبت‌تری است (یعنی شرکت‌کنندگان در مقایسه با دوستان خود احساس محبوبیت، جذابیت و پذیرش بیشتری می‌کنند. در پژوهش لانگ^۷ (۱۹۹۴)؛ به نقل از ایرونس و گیلبرت، ۲۰۰۵) ضریب همسانی درونی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ $0/78$ گزارش شد [۲۹]. همچنین در مطالعه ژاویز و همکاران (۲۰۱۴) در یک نمونه ۲۲۰ نفری از پسران و ۲۳۰ نفری از دختران با میانگین سنی $14/38$ ضریب پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ $(\alpha = 0/81)$ به‌دست آمد [۶۰]. نتایج حاصل از روایی افتراقی بر حسب جنسیت نشان داد که پسران نسبت به دختران، مقایسه اجتماعی مثبت‌تری را در رابطه با همسالان گروهی خود گزارش می‌کنند. از نمونه سؤالات این پرسشنامه می‌توان به «در مقایسه با دوستانتان فکر می‌کنید چقدر باهوش هستید؟» و «در مقایسه با دوستانتان فکر می‌کنید چقدر جذاب هستید؟» شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی در پژوهش حاضر با توجه به ملاک کلاین (۲۰۱۱) حاکی از آن بود که مدل از برازش مطلوب برخوردار بوده است $(X^2/df=1/89)$ ، $GFI=0/89$ ، $AGFI=0/90$ ، $TLI=0/91$ ، $JFI=0/92$ ، $CFI=0/90$ ، $RMSEA=0/05$ ، $PCLOCE=0/88$ ، پایایی

پرسشنامه اشتیاق دانش‌آموزان^۱: این مقیاس در سال ۲۰۱۵ توسط جونیوس و کوزو^۲ (۲۰۱۵) ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۴۱ سؤال می‌باشد که ۲۹ سؤال آن مربوط به اشتیاق رفتاری، شناختی و عاطفی می‌باشد. سؤالات ۱۲ تا ۲۱ مربوط به اشتیاق شناختی، ۲۲ تا ۳۷ اشتیاق عاطفی و ۳۸ تا ۴۱ مربوط به اشتیاق رفتاری می‌باشد. نحوه نمره‌گذاری این پرسشنامه به‌صورت طیف لیکرت از کاملاً مخالف (۱)، مخالف (۲)، نه موافق و نه مخالف (۳)، موافقم (۴) و کاملاً موافقم (۵) می‌باشد که نمرات بیشتر در این مقیاس نشان دهنده اشتیاق بالاتر می‌باشد؛ ضمن اینکه نمره‌گذاری منفی در این پرسشنامه وجود ندارد. جونیوس و کوزو (۲۰۱۵) ابتدا ۵۹ سؤال را تدارک دیده که با توجه به نتایج تحلیل عاملی ۴۱ سؤال آن باقی مانده است. ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس برابر با $0/92$ و برای مؤلفه‌های اشتیاق رفتاری، شناختی و عاطفی به ترتیب $0/71$ ، $0/87$ و $0/89$ بوده است. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ برای اشتیاق شناختی $0/82$ ، اشتیاق عاطفی $0/81$ ، اشتیاق رفتاری $0/79$ و اشتیاق دانش‌آموزی (مقیاس اشتیاق) $0/88$ برآورد گردید [۲۴].

پرسشنامه سنجش رابطه والد-فرزند^۳ (PCRS): در پژوهش حاضر برای سنجش رابطه والد-فرزند از پرسشنامه فاین، مورلند و سنوبل^۴ (۱۹۸۳) استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۲۴ سؤال است و برای سنجیدن نظر نوجوانان درباره رابطه آنان با والدینشان به کار می‌رود. «مقیاس رابطه ولی-فرزندی» دو صورت دارد، یکی برای سنجیدن رابطه فرزند با مادر و یکی هم برای سنجیدن رابطه فرزند با پدر. هر دو صورت آن یکسان است تنها کلمه پدر و مادر در آن عوض شده است. پاسخ‌ها در یک طیف لیکرت ۷ درجه‌ای از ۱ (خفیف) تا ۷ (شدید) تنظیم شده است. ماده‌های ۹، ۱۳ و ۱۴ این مقیاس به‌صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند. در این مقیاس نمره بالاتر نشان دهنده رابطه خوب و مطلوب با پدر و مادر است. مولفه مقیاس پدر (احساسات مثبت، درگیری و آمیختگی پدر، ارتباطات و خشم) مقیاس مادر (احساسات مثبت، تنفر/گم‌گشتگی نقش، ارتباطات و تعیین هویت) می‌باشد. نمره کل عبارت از جمع میانگین‌های خرده مقیاسها است. مقیاس مذکور با ضرایب آلفای کرونباخ $0/89$ تا $0/94$ برای خرده مقیاس‌های مربوط به پدر و نیز آلفای کلی $0/96$ و ضرایب آلفای $0/61$ تا $0/94$ برای خرده مقیاس‌های مربوط به مادر و نیز آلفای کلی $0/96$

⁵ Adolescent Social Comparison Scale - Revised (ASCS-R)

⁶ Irons, & Gilbert

⁷ Lang

¹ Student Engagement Scale (SES)

² Gunuc, & Kuzu

³ Parent Child Relationship Survey (PCRS)

⁴ Fine, Moreland & Schwebel

پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۷۹ یافته‌های پژوهش به‌دست آمد.

جدول ۱. یافته‌های جمعیت شناختی نمونه پژوهش

متغیر	M	SD
سن	۱۶/۷۸	۳/۱۴
معدل	۱۶/۰۸	۳/۲۳
پایه تحصیلی	فراوانی	درصد
دهم	۱۵۰	۳۷/۵
یازدهم	۱۷۰	۴۲/۵
دوازدهم	۸۰	۲۰
کل	۴۰۰	۱۰۰

تحصیلی ۱۶/۰۸ و انحراف استاندارد آن ۳/۲۳ می‌باشد. ۳۷/۵ درصد پایه دهم، ۴۲/۵ درصد پایه یازدهم و ۲۰ درصد پایه دوازدهم بودند.

در جدول ۱ یافته‌های جمعیت‌شناختی متغیرهای پژوهش آمده است. میانگین سن دانش‌آموزان شرکت کننده ۱۶/۷۸ و انحراف استاندارد آن ۳/۱۴ می‌باشد. میانگین معدل

جدول ۲. میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

متغیر	M	SD	کمینه	بیشینه	کجی	کشیدگی
احساسات مثبت به پدر	۹/۶۷	۳/۰۹	۵	۲۱	۰/۲۸۰	-۰/۰۴۴
درگیری و آمیختگی پدر	۲۲/۱۴	۶/۰۴	۶	۳۴	۰/۳۶۸	۰/۹۵۳
ارتباطات	۱۰/۳۲	۴/۲۳	۴	۲۲	۰/۶۵۶	۰/۲۰۱
خشم	۲/۸۴	۲/۱۰	۱	۷	۰/۹۳۲	۳/۷۲۳
روابط با پدر	۴۴/۹۷	۱۰/۴۷	۲۲	۷۳	۱/۱۱۵	۰/۵۱۱
احساسات مثبت مادر	۳۴/۳۱	۹/۸۱	۶	۴۲	۰/۷۹۶	-۰/۱۱۴
تغفر/ کم گشتگی نقش	۷/۱۲	۳/۳۴	۲	۱۴	۰/۸۸۹	۰/۰۰۸
تعیین هویت	۱۹/۹۵	۴/۴۵	۴	۲۸	۰/۹۲۸	-۰/۰۰۱
ارتباطات	۳۴/۶۷	۹/۷۴	۶	۴۲	۰/۴۵۷	-۰/۴۷۰
روابط با مادر	۹۶/۰۵	۲۱/۴۹	۲۴	۱۲۶	۱/۰۶۵	-۰/۰۷۶
امنیت و عشق	۱۴/۳۶	۴/۱۴	۵	۲۰	۰/۵۶۲	۰/۰۸۴
تحول فرزند	۱۳/۱۸	۳/۸۸	۶	۱۹	۰/۵۸۹	۰/۰۹۶
تصور والدین	۱۱/۱۴	۲/۴۵	۵	۱۶	۰/۶۶۳	۰/۰۸۴
پذیرش فرزند	۱۱/۵۵	۲/۱۸	۵	۱۵	۰/۹۹۸	-۰/۲۶۱
اهداف والدینی	۵۰/۲۳	۸/۱۵	۲۱	۷۰	-۰/۶۵۶	۰/۶۸۲
مقایسه اجتماعی	۴۸/۲۳	۱۰/۱۲	۴۰	۶۰	۰/۹۱۱	۰/۱۸۴
اشتیاق شناختی	۲۷/۳۶	۵/۴۵	۲۰	۳۷	۰/۸۸۱	۰/۲۶۰
اشتیاق رفتاری	۱۲/۱۳	۳/۲۱	۱۰	۱۶	۰/۴۸۷	-۰/۶۰۵
اشتیاق عاطفی	۴۱/۴۴	۸/۱۶	۳۳	۵۵	-۱/۳۶۰	۰/۰۹۶
کل اشتیاق	۸۰/۹۳	۱۲/۸۸	۶۳	۱۰۸	۰/۰۸۸	۰/۰۸۴

اشتیاق تحصیلی ۸۰/۹۳ (و ۱۲/۸۸) می‌باشد.

با توجه به جدول ۲ میانگین نمره کل روابط با پدر ۴۴/۹۷ و (۱۰/۴۷)، روابط با مادر ۹۶/۰۵ (و ۲۱/۴۹)، اهداف والدینی ۵۰/۲۳ (و ۸/۱۵)، مقایسه اجتماعی ۴۸/۲۳ (و ۱۰/۱۲) و

در این پژوهش برای آزمون مدل ساختاری تأثیر اهداف والدینی، مقایسه اجتماعی با اشتیاق تحصیلی نقش میانجی روابط والد و فرزند در دانش‌آموزان از روش دو مرحله‌ای پیشنهاد شده توسط اندرسون و کربینگ (۱۹۸۸) استفاده شد [۲]. در این مدل ابتدا اعتبار و پایایی پرسشنامه‌های پژوهش با استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری بررسی شد. این روش یک فرآیند شناخته شده در مدل‌یابی معادلات ساختاری است که عنوان می‌کند قبل از تحلیل هر مدل، ابتدا باید پژوهشگر از اعتبار و پایایی ابزارها و روابط بین متغیرهای مشاهده شده با متغیر مکنون با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی اطمینان حاصل کرده و سپس روابط ساختاری را در مدل بررسی کرد. برای تحلیل این مدل، با توجه به مدل مفهومی پژوهش که بر اساس ادبیات پژوهشی موجود در حیطه اشتیاق تحصیلی طراحی شده است، ابتدا اهداف والدینی و مقایسه اجتماعی به عنوان متغیرهای مکنون مشاهده‌پذیر برونزاد و اشتیاق تحصیلی به عنوان متغیر مکنون درونزاد و روابط والد-فرزند به عنوان متغیر میانجی در نظر گرفته شدند و مدل با استفاده از روش تخمین حداکثر درست‌نمایی از برازش لازم برخوردار بود. در ادامه پس از تأیید روایی سازه تک به تک پرسشنامه‌ها برازش الگوی ساختاری در یک مدل چندمتغیری بررسی شد.

فرض نرمال بودن داده‌ها بر اساس دیدگاه کلاین (۲۰۱۶) با استفاده از آماره چولگی^۱ و کشیدگی^۲ بررسی شد با توجه به نتایج تخطی از مفروضه نرمال بودن در داده‌های پژوهش حاضر قابل مشاهده نیست. نتایج حاصل از نمودار جعبه‌ای^۳ برای بررسی مفروضه داده‌های پرت نشان داد که از بین ۴۰۰ داده جمع‌آوری شده، ۳۹۰ داده وارد تحلیل شد از ۳۹۰ پرسشنامه‌ای که ملاک ورود را داشتند ۵ داده در کرانه بالا و ۵ داده در کرانه پایین قرار داشتند که در نهایت این ۱۰ داده حذف شدند و تحلیل نهایی بر روی ۳۸۰ پرسشنامه انجام شد. برای بررسی روابط خطی بین متغیرها از روش ترسیم نمودار پراکندگی^۴ استفاده شود. نتایج حاصل از نمودار پراکندگی نشان داد که، رابطه بین متغیرها خطی است. برای بررسی عدم وجود هم‌خطی چندگانه از آماره تحمل^۵ و عامل افزایش واریانس^۶ (VIF) استفاده شود. در پژوهش حاضر آماره‌های تحمل و عامل افزایش واریانس برای هیچ‌کدام از متغیرها به ترتیب از ۰/۱ کوچکتر و از ۱۰ بزرگتر نبود. بنابراین، هم‌خطی چندگانه در بین متغیرهای پیش‌بین مشاهده نشد. نتایج حاصل از آزمون دوربین واتسون^۷ (DW) روشی برای تشخیص همبستگی در باقی‌مانده‌های تحلیل مدل رگرسیونی نشان داد که دامنه نمرات این آزمون بین ۱/۸۴ تا ۱/۹۹ بود بنابراین مفروضه استقلال داده‌ها به درستی رعایت شده است.

جدول ۳. ضریب همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	اشتیاق شناختی	اشتیاق رفتاری	اشتیاق عاطفی	اشتیاق کل
احساسات مثبت به پدر	۰/۴۷۴**	۰/۳۵۴**	۰/۳۷۷**	۰/۴۴۱**
درگیری و آمیختگی پدر	۰/۴۳۹**	۰/۲۸۷**	۰/۳۰۸**	۰/۴۰۱**
ارتباطات	۰/۳۸۷**	۰/۴۸۲**	۰/۴۱۲**	۰/۳۹۷**
خشم	۰/۴۰۲**	۰/۳۷۴**	۰/۳۵۵**	۰/۴۱۲**
روابط با پدر	۰/۳۸۷**	۰/۳۸۷**	۰/۳۲۱**	۰/۳۹۷**
احساسات مثبت مادر	۰/۴۲۱**	۰/۴۲۱**	۰/۴۰۲**	۰/۳۶۴**
تفر/ کم گشتگی نقش	۰/۳۴۷**	۰/۳۷۸**	۰/۳۵۶**	۰/۳۹۹**
تعیین هویت	۰/۳۵۶**	۰/۳۱۵**	۰/۳۷۷**	۰/۳۴۷**
ارتباطات	۰/۵۰۱**	۰/۴۱۸**	۰/۴۲۱**	۰/۴۵۶**
روابط با مادر	۰/۴۱۲**	۰/۴۵۱**	۰/۴۲۲**	۰/۴۷۲**
امنیت و عشق	۰/۵۱۲**	۰/۵۲۱**	۰/۴۸۷**	۰/۵۲۷**
تحول فرزند	۰/۳۶۶**	۰/۴۲۱**	۰/۴۰۳**	۰/۳۸۸**
تصور والدین	۰/۲۹۸**	۰/۳۰۳**	۰/۳۲۴**	۰/۳۲۵**
پذیرش فرزند	۰/۵۲۱**	۰/۵۴۷**	۰/۴۷۷**	۰/۴۶۳**

^۵ tolerance

^۶ variance inflation factor (VIF)

^۷ Durbin-Watson

^۸ Anderson & Gerbing

^۱ skewness

^۲ kurtosis

^۳ Boxplot

^۴ scatter plot

**۰/۴۸۸	**۰/۴۷۹	**۰/۵۲۰	**۰/۴۵۸	اهداف والدینی
**۰/۳۶۳	**۰/۳۹۹	**۰/۴۰۳	**۰/۳۸۷	مقایسه اجتماعی

روابط با مادر، اهداف والدینی و مقایسه اجتماعی با اشتیاق شناختی، رفتاری، عاطفی و نمره کل رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

همان طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، مقادیر ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش و خرده‌مقیاس‌های آن‌ها، در سطوح $P < ۰/۰۰۱$ و $P < ۰/۰۵$ آورده شده است و اکثر آن‌ها معنی دار می‌باشند. به عبارت دیگر بین روابط با پدر،

جدول ۴. شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری

نقطه برش	مقدار	شاخص‌های برازندگی
-	۳۶۱/۳۵۱	آزمون مجذور کای (χ^2)
-	$P \leq ۰/۰۰۱$	سطح معنی داری
=	۲/۳۸۹	نسبت مجذور کای به درجه آزادی (χ^2/df)
۰/۹۰ >	۰/۹۲	شاخص نیکوی برازش (GFI)
۰/۸۵ >	۰/۹۰	شاخص نیکوی برازش تعدیل یافته (AGFI)
۰/۹۰ >	۰/۹۱	شاخص برازندگی هنجار شده (NFI)
۰/۹۰ >	۰/۹۰	شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)
۰/۹۰ >	۰/۹۲	شاخص برازندگی افزایشی (IFI)
۰/۹۰ >	۰/۹۰	شاخص توکر- لویس (TLI)
۰/۰۸ <	$P \leq ۰/۰۷$	ریشه میانگین مجذورات خطای تقریب (RAMSE)

آزادی (χ^2/df) با مقدار ۲/۳۸۹، شاخص برازندگی افزایشی ۲ (IFI) با مقدار ۰/۹۲، شاخص برازندگی تطبیقی ۳ (CFI) با مقدار ۰/۹۰، شاخص نیکوی برازش ۴ (GFI) با مقدار ۰/۹۲، شاخص برازش هنجار شده یا شاخص توکر- لویس ۵ (NNFI=۰/۹۰)، شاخص نیکوی برازش تعدیل یافته ۶ (AGFI=۰/۹۰)، شاخص برازندگی هنجار شده ۷ (NFI=۰/۹۱) و ریشه میانگین مجذورات خطای تقریب ۸ (RMSEA) با مقدار ۰/۰۷ حاکی از برازش مطلوب الگوی تأییدی نهایی با داده‌ها است.

در این پژوهش با توجه به مطلوب بودن شاخص‌های برازش مطلق، شاخص‌های برازش تطبیقی و شاخص‌های برازش مقتصد دست به اصلاح مدل نزدیک در نهایت مدل پیشنهادی از برازش مطلوب با داده‌ها برخوردار بود. در مدل تأییدی نهایی مقدار χ^2 دو ۱ معنی دار شده است، اما از آنجا که در نمونه‌های بزرگ این شاخص به‌طور معمول معنی دار است و نمی‌توان آن را به عنوان ملاکی مطمئن در جهت بررسی برازش الگوی پیشنهادی با داده‌ها در نظر گرفت. همچنین، سایر شاخص‌های برازندگی، مانند نسبت مجذور کای به درجه

جدول ۵. پارامترهای مدل اندازه‌گیری پژوهش در تحلیل عاملی تأییدی

متغیر مکنون- نشانگر	b	β	SE	نسبت بحرانی (C.R.)
احساسات مثبت پدر <--- روابط با پدر	۱	۰/۸۶۵	-	-
درگیری و آمیختگی پدر <--- روابط با پدر	۰/۳۵۹	۰/۷۶۰	۰/۰۱۸	۱۹/۶۷۳
ارتباطات <--- روابط با پدر	۰/۵۵۵	۰/۸۵۳	۰/۰۲۴	۲۳/۳۷۳
خشم <--- روابط با پدر	۰/۳۱۰	۰/۶۰۳	۰/۰۲۲	۱۴/۳۱۱
ارتباطات <--- روابط با مادر	۱	۰/۹۵۱	-	-
احساسات مثبت مادر <--- روابط با مادر	۱/۰۰۳	۰/۹۴۸	۰/۰۲۸	۳۵/۷۱۵

⁵ tucker - lewis index

⁶ adjusted goodness of fit index

⁷ normal of fit index

⁸ root mean square error of approximation

¹ Chi- Square

² incremental of fit index

³ comparative of fit index

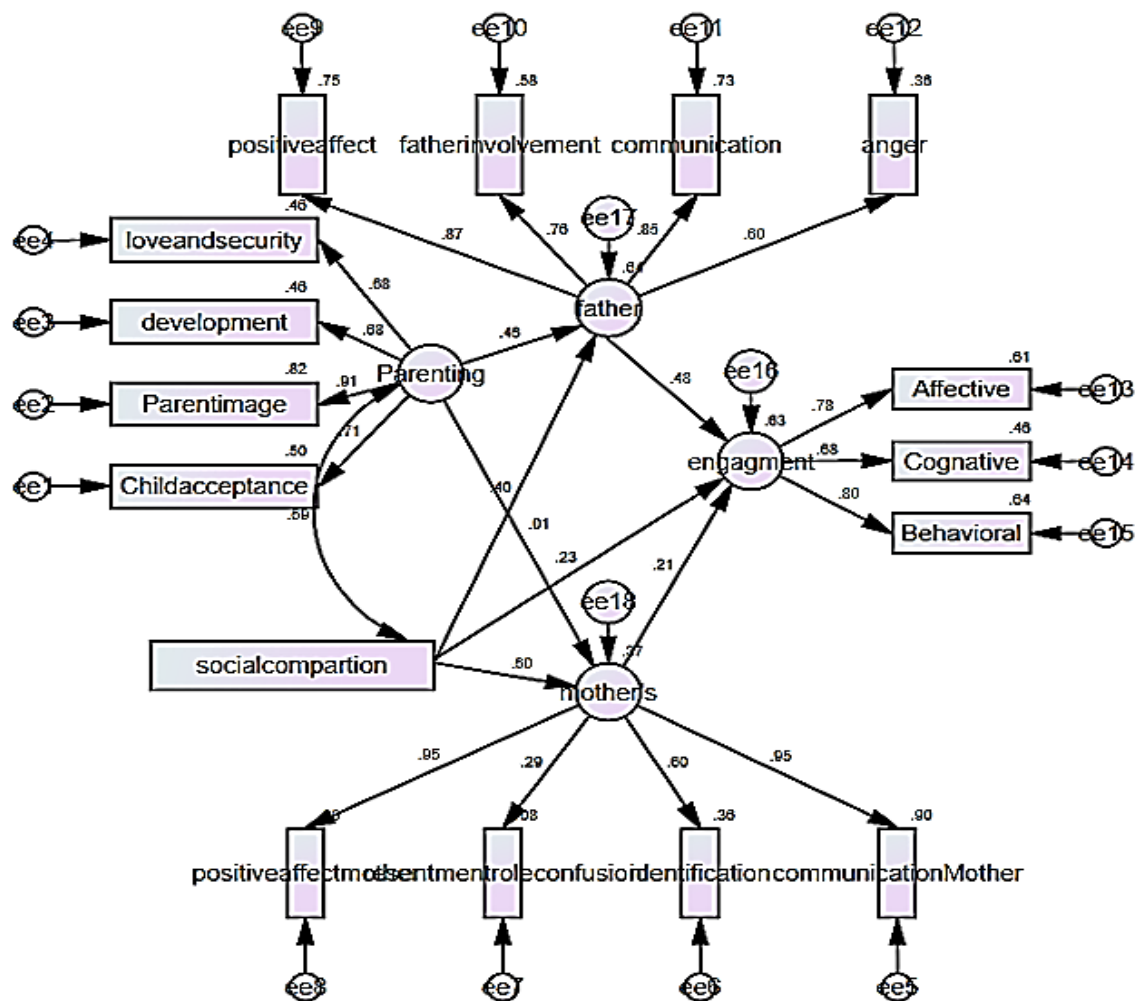
⁴ goodness of fit index

۶/۵۰۱	۰/۰۱۶	۰/۲۹۱	۰/۱۰۵	تنفر / کم‌گشتگی نقش --- روابط با مادر
۱۵/۵۶۷	۰/۰۱۹	۰/۶۰۲	۰/۲۹۲	تعیین هویت --- روابط با مادر
-	-	۰/۷۱۰	۱	پذیرش فرزند --- اهداف والدینی
۱۴/۰۶۹	۰/۰۹۴	۰/۶۸۰	۱/۳۲۳	امنیت و عشق --- اهداف والدینی
۱۴/۰۶۹	۰/۰۸۸	۰/۶۷۹	۱/۲۴۲	تحول فرزند --- اهداف والدینی
۱۷/۹۰۰	۰/۱۲۱	۰/۹۰۷	۲/۱۶۳	تصور والدین --- اهداف والدینی
-	-	۰/۷۷۸	۱	اشتیاق عاطفی --- اشتیاق
۱۴/۳۸۴	۰/۰۵۲	۰/۶۷۹	۰/۷۵۲	اشتیاق شناختی --- اشتیاق
۱۶/۸۲۵	۰/۰۶۴	۰/۸۰۰	۱/۰۸۲	اشتیاق رفتاری --- اشتیاق

P** < ۰/۰۱

مادر ($\beta=۰/۹۵۱$) و کمترین بارعاملی متعلق به نشانگر تنفر / کم‌گشتگی روابط با مادر ($\beta=۰/۲۹۱$) است. بدین ترتیب بارهای عاملی همه نشانگرها به استثنای تنفر / کم‌گشتگی روابط با مادر بالاتر از ۰/۶۰ و می‌توان گفت همه آنها از توان الزم برای اندازه‌گیری متغیرهای مکنون پژوهش حاضر برخوردارند.

نکته: با توجه به اینکه بارهای عاملی استاندارد نشده مربوط به نشانگرهای احساسات مثبت پدر، ارتباطات، پذیرش فرزند و اشتیاق عاطفی با عدد ۱ تثبیت شده، خطای استاندارد و نمرات نسبت بحرانی (C.R) برای آنها محاسبه نشده است. مطابق جدول ۵، بیشترین بار عاملی به نشانگر ارتباطات با

شکل ۱. برازش مدل نهایی پژوهش (روش حداکثر درست نمایی)

اجتماعی تبیین می‌شود. همچنین ۶۳ درصد از واریانس اشتیاق تحصیلی توسط اهداف والدینی، مقایسه اجتماعی، روابط با پدر و روابط مادر تبیین می‌شود.

نتایج شکل ۱ نشان می‌دهد که ۶۴ درصد واریانس روابط با پدر توسط اهداف والدینی و مقایسه اجتماعی و ۳۷ درصد از واریانس روابط با مادر توسط اهداف والدینی و مقایسه

جدول ۶. نتایج بوت استرپ اثر غیرمستقیم اهداف والدینی و مقایسه اجتماعی به اشتیاق تحصیلی از طریق روابط والد- فرزند

متغیر	اثر	حد پایین	حد بالا	سوگیری	S.E	P
اهداف والدینی <--- روابط با پدر <--- اشتیاق	۰/۴۶۴	۰/۳۶۳	۰/۵۵۶	۰/۰۰۱	۰/۰۵۹	$P \leq ۰/۰۰۲$
اهداف والدینی <--- روابط با مادر <--- اشتیاق	۰/۰۱۴	۰/۱۳۱	۰/۰۹۳	۰/۰۰۴	۰/۰۶۷	۰/۷۵۳
مقایسه اجتماعی <--- روابط با مادر <--- اشتیاق	۰/۶۰۱	۰/۷۰۰	۰/۵۰۷	۰/۰۰۳	۰/۰۵۸	$P \leq ۰/۰۰۱$
مقایسه اجتماعی <--- روابط با پدر <--- اشتیاق	۰/۴۰۴	۰/۳۰۱	۰/۵۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۵۹	$P \leq ۰/۰۰۲$
روابط با پدر <--- اشتیاق	۰/۴۷۹	۰/۳۶۲	۰/۶۲۰	۰/۰۰۲	۰/۰۷۹	$P \leq ۰/۰۰۱$
روابط با مادر <--- اشتیاق	۰/۲۱۰	۰/۳۰۸	۰/۱۱۱	۰/۰۰۵	۰/۰۶۱	$P \leq ۰/۰۰۲$
مقایسه اجتماعی <--- اشتیاق	۰/۲۲۶	۰/۰۷۹	۰/۳۵۱	۰/۰۰۲	۰/۰۸۳	$P \leq ۰/۰۱$

های لازم در ابعاد مختلف ابرازگری داشته باشد، و موفقیت تحصیلی خود را حاصل یک فرآیند چندبعدی فردی، خانوادگی و آموزشی در نظر بگیرد و برای بهبود سطح توانایی خود تلاش کنند و در مواجهه با تکالیف یادگیری دشوار و مشکل از کمک‌طلبی بهره‌مند شود. در واقع اگر اهداف والدینی جایگزین اهداف فرزندان شود و یا به عبارتی از قبل اهداف والدینی موفقیت به هر قیمتی به فرزندان القاء شود فرزندان احساس می‌کنند که از استقلال و خودمختاری که بر شایستگی تحصیلی آن‌ها تأثیرگذار است برخوردار نیستند و در واقع آن‌ها نگران این مسئله هستند که از جانب دیگران و به خصوص والدین وقتی که عملکرد متناسب با اهداف آن‌ها نداشته باشند مورد سرزنش قرار گیرند، از جهتی والدین نیز بر کسب دانش و آگاهی و پیشرفت مهارت تأکید دارند بنابراین آن‌ها برای جلوگیری از قضاوت‌های منفی دیگران در مورد خود، احتمال دارد در مواجهه با مشکلات از کمک‌طلبی بهره‌گیرند و این فرآیند بر اشتیاق شناختی (ادراک مفاهیم آموزشی)، اشتیاق رفتاری (انگیزه برای حضور در مدارس و کلاس درس) و اشتیاق عاطفی به عنوان عواطف و هیجانات متناسب با موقعیت آموزشی برخوردار نشوند [۱۲]. لذا اهداف والدینی از طریق فراهم کردن شرایط پذیرش، ایجاد امنیت و عشق و ادراک آن توسط هر کدام از والدین (احساسات مثبت و ارتباط) می‌تواند به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر اشتیاق به مدرسه و تحصیل اثرگذار باشد.

نتایج حاصل از مدل‌یابی معادله ساختاری نشان داد که مقایسه اجتماعی اثر مثبت مستقیمی بر روابط با والدین (پدر و مادر) و اشتیاق تحصیلی دارد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های دیگر برای مثال (یو و همکاران، ۲۰۲۲؛ هوی و همکاران، ۲۰۲۱ و پولفورد و همکاران، ۲۰۱۸) همخوان است.

همان‌طور که جدول ۶ مشاهده می‌شود اثرات غیرمستقیم به همراه حد پایین، حد بالا خطای استاندارد و سطح معنی‌داری آورده شده است. با توجه به این یافته، اهداف والدینی رابطه غیرمستقیم معنی‌دار از طریق روابط با پدر با اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان دارند. همچنین مقایسه اجتماعی رابطه غیرمستقیم معنی‌دار از طریق روابط با پدر و روابط با مادر با اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی الگوی ساختاری اهداف والدینی، مقایسه اجتماعی با اشتیاق تحصیلی نقش میانجی روابط والد و فرزند در دانش‌آموزان بود. نتایج حاصل از مدل‌یابی معادله ساختاری نشان داد که اهداف والدینی اثر مثبت مستقیمی بر روابط با والدین (پدر و مادر) و اشتیاق تحصیلی دارد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های دیگر برای مثال (چینگ‌کو، ۲۰۱۷ و لی و ایمپت، ۲۰۱۹) همخوان است.

در تبیین این نتایج می‌توان گفت، والدین دارای اهداف والدینی مشخص از جمله پذیرش بدون قیدشرط به همراه امنیت و عشق به‌طور مشخصی نیازهای هیجانی فرزندان خود را برآورده کرده‌اند، مهارت‌های اجتماعی، شناختی و هیجانی مرتبط به فرآیند روابط بین‌فردی و تحصیلی را به کودکانشان آموزش داده‌اند و آن‌ها را برای رسیدن به اهداف فرزندان نه اهداف خود آماده کرده‌اند لذا زمانی که کودکان از لحاظ تحول شناختی، هیجانی و اجتماعی مهارت‌های لازم را دریافت کند وقتی در محیط‌های آموزشی قرار می‌گیرد بر کسب دانش و آگاهی و یادگیری عمیق تأکید می‌کند، و زمانی که در ابعاد آموزشی با مشکلاتی و یا افت تحصیلی مواجهه شوند چون فضا و جو خانواده این امکان را به دانش‌آموز می‌دهد تا در خصوص دست‌آوردها، نواقص و فقدان مهارت-

می‌گیرد و این سازه دارای یک بعد درونی و یک بعد بیرونی است. بنابراین اگر در بعد درونی به صورت واقع‌بینانه‌ای صورت گیرد بر شایستگی، اشتیاق و گرایش به تحصیل اثربخش است. اما اگر در سطح دوستان و خانواده اتفاق بیفتد می‌تواند منجر به سرزنش، بی‌تفاوتی، اهمال‌کاری و تعلل ورزی در افراد شود که این مقایسه بیرونی بر روابط با دوستان و همکلاسی‌ها، خانواده (پدر و مادر) و یا معلمان اثرگذار باشد و به نوبه خود زمینه را برای بی‌میلی و عدم اشتیاق به مدرسه و تحصیل فراهم کند.

نتایج حاصل از مدل‌یابی معادله ساختاری نشان داد که روابط والد-فرزند اثر مثبت مستقیمی بر اشتیاق تحصیلی دارد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های دیگر برای مثال (واترمن و لفقوویتز، ۲۰۱۷ و حسین و آنتیچو، ۲۰۱۷) همخوان است. در تبیین این یافته پژوهش می‌توان گفت بهزیستی هر دو والد از عوامل تأثیرگذار بر موفقیت تحصیلی محسوب می‌گردد که تأثیر خود را از طریق بهزیستی ذهنی فرزندان اعمال می‌کند. به این ترتیب در کنار عوامل مربوط به مدرسه که بر اساس ادبیات پژوهش بر موفقیت تحصیلی تأثیر می‌گذارد، خانواده دانش‌آموزان نیز در این مورد نقش مهمی ایفا می‌کند. مسئله‌ای که کمتر مورد توجه قرار گرفته است. در واقع در صورتی که مدرسه از شرایط بسیار خوبی برخوردار باشد، اگر بهزیستی ذهنی دانش‌آموز تحت تأثیر والدین و خانواده پایین باشد، موفقیت تحصیلی قطعاً تحت تأثیر قرار می‌گیرد. از سوی دیگر نظارت و کنترل غیر مکفی از سوی والدین، درگیری و اختلاف نظر والدین با یکدیگر و اختلاف شدید درون خانواده، حمایت عاطفی اندک از سوی والدین می‌تواند بر ابعاد روان‌شناختی، اجتماعی و تحصیلی فرزندان اثرات منفی داشته باشد لذا روابط والدین با یکدیگر و نحوه فراگیری رفتار توسط فرزندان از جمله عوامل اثربخش بر گرایش و اشتیاق تحصیلی است. به این دلیل که خانواده به عنوان اولین و مهمترین کانون رشد و تربیت نوجوانان، اهمیت فوق‌العاده‌ای در شکل‌گیری و تکامل رفتاری دارد. در این دوره، نوجوانان نیازهای گوناگونی از قبیل کسب هویت، درک ارزش وجودی خویش، خودآگاهی، استقلال عاطفی از خانواده، برقراری روابط سالم با دیگران و کسب مهارت‌های لازم در دوست‌یابی را دارند. تأمین این‌گونه نیازها در محیط خانوادگی گرم و ارضاء‌کننده صورت می‌گیرد. در واقع، مراقبت، درک همدلانه و مشارکت، ساختار قدرت شفاف و حل مساله از کارکردهای ضروری خانواده می‌باشند که در تأمین سلامت روان شناختی، اجتماعی و هیجانی و متعاقب آن عملکرد و اشتیاق رفتاری به مدرسه نقشی حیاتی ایفا می‌کنند. بنابراین یکی از ابعاد اساسی سلامت روان شناختی، درک کودک از

در تبیین این نتایج می‌توان گفت، مقایسه اجتماعی دارای دو بعد است که در یکی از ابعاد آن مقایسه صعودی و در دیگری نزولی است. اگر دانش‌آموزان خود را با همسالان خود از نظر جذابیت، هوش، قد، شایستگی، تفاوت‌های فردی، توانایی، پذیرش نزد همسالان به صورت صعودی مقایسه کند این امر بر روی میزان عزت‌نفس، خودکارآمدی، وضعیت اجتماعی-اقتصادی خانواده و شایستگی آن‌ها در بعد فردی، روان‌شناختی، اجتماعی، تحصیلی و خانوادگی تأثیر می‌گذارد و می‌توان به عنوان یک آسیب زمینه را برای مشکلات روان‌شناختی از جمله اضطراب، گوشه‌گیری افسردگی و عملکرد تحصیلی پایین فراهم کند. بنابراین مقایسه صعودی یک عامل آسیب است که سطحی از آشفتگی را در فرد ایجاد می‌کند. از سوی دیگر نقطه مقابل مقایسه صعودی مقایسه نزولی است که افراد یا گروه‌ها خود را از نظر ابعاد ذکر شده با افراد و گروه‌های پایین‌تر از خود مقایسه می‌کنند که این امر منجر به بی‌انگیزگی و عزت‌نفس کاذب در افراد و گروه‌ها می‌شود زیرا زمان در افراد و گروه‌ها این ادراک وجود داشته باشد که در ابعاد روان‌شناختی، شغلی، تحصیلی، خانوادگی و اجتماعی در مقایسه با دیگران جایگاه خاص و ویژه‌ای دارند ممکن است برای رسیدن به اهداف تلاشی انجام ندهند و لذا زمانی که والدین این رفتارها و عدم فعالیت آموزشی را در فرزندان خود می‌بینند نسبت به رفتارهای آن‌ها یک نوع تنفر، خشم، در هم آمیختگی و ادراک مشکلات هویتی را تفسیر می‌کنند لذا این امر بخاطر عزت‌نفس و شایستگی اجتماعی، روان‌شناختی و تحصیلی است که به صورت موقت در آن‌ها ایجاد شده است [۴۸]. اما اگر فرزندان بر مقایسه صعودی تأکید کنند، آنها اغلب بر عملکرد دیگران به عنوان معیاری برای مقایسه خود تمرکز می‌کنند و همیشه درباره عملکرد خودشان در ارتباط با همسالان خود درگیر هستند و بر عملکرد بهتر از دوستان خود تکیه می‌کنند و توانایی‌های خود را نادیده می‌گیرند. با توجه به این که مقایسه اجتماعی بر شایستگی و روابط والد-فرزند (پدر و مادر) و تأیید در نزد دیگران تأکید می‌کند، این امر بر مقایسه و نمایش قدرت و توانمندی‌های خود به دیگران متمرکز است، از جهتی والدین نیز بر کسب دانش و آگاهی و پیشرفت مهارت تأکید دارند بنابراین نمی‌توان پیش‌بینی کرد که آیا در مواجهه با مشکلات از توانایی حل مسئله بر می‌آیند یا نه. لذا اگر مقایسه در حالت طبیعی و بر اساس نقاط ضعف، منابع، توانایی‌ها صورت گیرد می‌تواند به افراد یک واقع‌بینی اجتماعی بدهد و متناسب با واقعیت‌های موجود خود اهداف و انگیزه‌های اجتماعی برای رسیدن به این اهداف را داشته باشد. لذا قابل تفسیر است که مقایسه اجتماعی هم توسط فرد و هم توسط خانواده صورت

است، بنابراین، نتیجه‌گیری علت و معلولی باید با احتیاط انجام شود.

قدردانی: بر خود لازم می‌دانیم از تمام دانش‌آموزان مقطع متوسطه، مدیران، دبیران و مسئولین محترم آموزش و پرورش شهرستان نورآباد (دلفان) که در انجام این پژوهش با نویسندگان همکاری داشته‌اند نهایت قدردانی و تشکر را داشته باشیم.

تعارض منافع: برحسب مدارک، در این مقاله هیچ گونه تعارض منافع از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

حامی مالی: این مقاله بدون حمایت مالی انجام شده است.

منابع

- 1- Abbasi, M; Shahkarmi, M & Alipour, K. Investigating the relationship between teacher and peer support and students' academic enthusiasm through the mediating role of academic competence. *Teaching and learning research* 2018; 16(1): 35-27.
- 2- Anderson JC, Gerbing DW. Structural equation modeling in practice: A review and recommended two-step approach. *Psychological bulletin*. 1988 May;103(3):411.
- 3- Archambault I, Janosz M, Fallu JS, Pagani LS. Student engagement and its relationship with early high school dropout. *Journal of adolescence*. 2009 Jun 1;32(3):651-70.
- 4- Astin AW. Student involvement: A developmental theory for higher education. *Journal of college student personnel*. 1984 Jul 25;25(4):297-308.
- 5- Bireda AD, Pillay J. Perceived parent-child communication and well-being among Ethiopian adolescents. *International Journal of Adolescence and Youth*. 2018 Jan 2;23(1):109-17.
- 6- Bocage-Barthélémy Y, Chatard A, Jaafari N, Tello N, Billieux J, Daveau E, Selimbegović L. Automatic social comparison: Cognitive load facilitates an increase in negative thought accessibility after thin ideal exposure among women. *Plos One*. 2018 Mar 28;13(3):e0193200.
- 7- Buunk AP, Gibbons FX. Social comparison: The end of a theory and the emergence of a field. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*. 2007 Jan 1;102(1):3-21.
- 8- Byrne, B.M. (2016). *Structural Equation Modeling With AMOS: Basic Concepts, Applications, and Programming, Third Edition (3rd ed.)*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315757421>
- 9- Carnes-Holt K. Child-parent relationship therapy for adoptive families. *The Family Journal*. 2012 Oct;20(4):419-26.

خود یا همان خودپنداره (اجتماعی، فردی و تحصیلی) است خودپنداره یعنی درک فرد از خود به عنوان انسانی با ویژگی‌های منحصر به فرد و با تمامی ویژگی‌های مثبت و منفی خویش که چنین تصویری از خود، سنگ بنایی هم برای رشد هیجانی و هم رشد اجتماعی و تحصیلی می‌باشد. این درحالی است که عدم پویایی نظام خانواده، فقدان انسجام، روابط پرتعارض والدین رفتار نامناسب سرپرست خانواده و جو روانی متشنج و انعطاف‌ناپذیر خانه به عنوان پایه‌های اساسی نظام خانواده، رشد خودپنداره مثبت آنها را بیش از پیش دچار چالش می‌سازد. محرومیت از کارکردهای طبیعی خانواده نه تنها خودپنداره فرزندان را بلکه ادراک آنها را از آینده نیز تحت تاثیر قرار می‌دهد. و این ادراک بدرفتاری می‌تواند اجتناب از مدرسه، اضطراب، عدم موفقیت و ترک تحصیل را فراهم آورد. در صورتی که جو با ثبات، روابط مثبت والدین، حمایت و گرمی والدین با یکدیگر و با فرزندان از جمله عوامل مؤثر بر موفقیت و اشتیاق تحصیلی فرزندان است [۵۸]. از این‌رو، چنانچه سبک‌های فرزندپروری و روابط والد-فرزند توسط والدین به‌گونه‌ای باشد که هیچ برتری بین دو طرف وجود نداشته باشد، پاسخ‌های عاطفی و توقعات و انتظارات والدین بالا و منطقی باشد، محدودیت‌های اعمال شده روشن و واضح و همراه با نظم و انضباط عادلانه باشد. در فرزند حس دلگرمی ایجاد شده و فرزند حس حمایت را احساس می‌کند. احتمالاً این نوع تعامل باعث خواهد شد تا مشارکت اجتماعی و تحصیلی فرزندان بیشتر شود و همچنین به‌واسطه تأثیر مثبتی که این نوع سبک در توانایی فرزندان در شناخت مفاهیم و پدیده‌ها می‌نهد باعث افزایش فعالیت‌های تحصیلی و اشتیاق رفتاری و تحصیلی در فرزندان می‌شود.

با وجود آنکه، نتایج مطالعه حاضر، اطلاعات ارزشمندی را دربار نقش اهداف والدینی و مقایسه اجتماعی در در پیش‌بینی روابط والد-فرزند و اشتیاق تحصیلی در بین دانش‌آموزان فراهم کرده است، اما برخی از محدودیت‌های مطالعه حاضر، را تعمیم‌پذیری نتایج آن را با محدودیت مواجه می‌کند: اول نتایج مطالعه حاضر همچون بسیاری از مطالعات دیگر به دلیل استفاده از ابزارهای خودگزارشی به جای مطالعه رفتار واقعی ممکن است مشارکت‌کنندگان را به استفاده از شیوه‌های مبتنی بر کسب تأیید اجتماعی و اجتناب از بدنامی مربوط به عدم کفایت فردی ترغیب کند. دوم، در مطالعه حاضر به‌منظور تحلیل روابط بین متغیرهای چندگانه در الگوی مفهومی پیشنهاد شده، از یک طرح توصیفی استفاده شد؛ بنابراین، تکرار و بسط این یافته‌ها مستلزم به‌کارگیری طرح‌های طولی است. همچنین با توجه به اینکه برای ارزیابی الگوی پیشنهادی از روش معادلات ساختاری استفاده شده

- 21- Fittsmons GM, Finkel EJ, Vandellen MR. Transactive goal dynamics. *Psychological review*. 2015 Oct;122(4):648.
- 22- Ghadmapour, E., Ghasemi, M., Hasanvand, B., & Khalili, Z. Psychometric properties of students' academic achievement scale. *Educational Measurement Quarterly*, 2017: 8 (29), 167-184.
- 23- Gilbert P, Price J, Allan S. Social comparison, social attractiveness and evolution: How might they be related?. *New ideas in Psychology*. 1995 Jul 1;13(2):149-65.
- 24- Gunuc S, Kuzu A. Student engagement scale: development, reliability and validity. *Assessment & Evaluation in Higher Education*. 2015 May 19;40(4):587-610.
- 25- Hossain Z, Atencio DJ. Mothers' and fathers' perceived engagement in children's care and schooling in Bangladesh: A rural-urban comparison. *Journal of Comparative Family Studies*. 2017 Dec 1;48(4):289-311.
- 26- Hui Q, Yao C, Li M, You X. Upward social comparison sensitivity on teachers' emotional exhaustion: A moderated moderation model of self-esteem and gender. *Journal of Affective Disorders*. 2022 Feb 15;299:568-74.
- 27- Irons C, Gilbert P. Evolved mechanisms in adolescent anxiety and depression symptoms: The role of the attachment and social rank systems. *Journal of adolescence*. 2005 Jun 1;28(3):325-41.
- 28- Javadi, L., Asadzadeh, H., Delavar, A., & Dortaj, F. Causal model of academic motivation based on self-efficacy and help seeking with mediating role of academic vitality. *Journal of Behavioral Science Research*, 2018: 16 (2), 162-167.
- 29- Kahu ER. Framing student engagement in higher education. *Studies in higher education*. 2013 Jun 1;38(5):758-73.
- 30- Kline RB. Principles and practice of structural equation modeling (3. Baski). New York, NY: Guilford. 2011;14:1497-513.
- 31- Krause, K.-L. Engaged, Inert or Otherwise Occupied? Deconstructing the Twenty-first Century Undergraduate Student. Paper presented at symposium, sharing scholarship in learning and teaching: engaging students, james cook university, townsville, 2005 September.
- 32- Kuh GD. Assessing what really matters to student learning inside the national survey of student engagement. *Change: The magazine of higher learning*. 2001 May 1;33(3):10-7.
- 10- Chatard, A., Bocage-Barthélémy, Y., Selimbegović, L., & Guimond, S. "The woman who wasn't there: Converging evidence that subliminal social comparison affects self-evaluation": Corrigendum. *Journal of Experimental Social Psychology*, 2019: 84, 103815.
- 11- Chickering, A. W., & Gamson, Z. F. 1987 Seven principles for good practice in undergraduate education. Retrieved July 26, 2005, from http://honolulu.hawaii.edu/intranet/committees/FacDevCom/guidebook/techtip/7_princip.htm
- 12- Ching Ko, A. H. 2017 Parenting, attachment, and perfectionism: A test of the Perfectionism Social Disconnection Model in children and adolescents. The degree of master of arts psychology. The University of British Columbia.
- 13- Closson LM, Boutilier RR. Perfectionism, academic engagement, and procrastination among undergraduates: The moderating role of honors student status. *Learning and Individual Differences*. 2017 Jul 1;57:157-62.
- 14- de Vries DA, Möller AM, Wieringa MS, Eigenraam AW, Hamelink K. Social comparison as the thief of joy: Emotional consequences of viewing strangers' Instagram posts. *Media psychology*. 2018 Apr 3;21(2):222-45.
- 15- Farazi F, Esmacili M, Eskandari H, Hatami M. The Impacts of Teaching the Educational Pattern on Improving the Parent-Child Relationship and the National and Religious Identity. *Journal of Research in Educational Science*. 2018 Jun 22;12(41):27-47.
- 16- Farazi, F., Esmacili, M., Eskandari, H., Hatami, M. (2018/1396). The impacts of teaching the educational pattern on improving the parent-child relationship and the national and religious identity. *Journal of Research in Educational Science*, 12 (41), 27-47. 10.22034/JIERA.2018.65183.
- 17- Fein S, Spencer SJ. Prejudice as self-image maintenance: Affirming the self through derogating others. *Journal of personality and Social Psychology*. 1997 Jul;73(1):31.
- 18- Feizi Jarihani, F & Zinali; A. model of academic civic behavior of high school students; The role of love of learning and academic enthusiasm in mediating academic flourishing. *Teaching and learning research* 2018; 16(2): 103-113.
- 19- Festinger L. A theory of social comparison processes. *Human relations*. 1954 May;7(2):117-40.
- 20- Fine MA, Moreland JR, Schwebel AI. Long-term effects of divorce on parent-child relationships. *Developmental Psychology*. 1983 Sep;19(5):703.

- 46- Pascarella ET. Students' affective development within the college environment. *The Journal of Higher Education*. 1985 Nov 1;56(6):640-63.
- 47- Pellerone M, Spinelloa C, Sidoti A, Micciche S. Identity, perception of parent-adolescent relation and adjustment in a group of university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2015 May 21;190:459-64.
- 48- Pulford BD, Woodward B, Taylor E. Do social comparisons in academic settings relate to gender and academic self-confidence?. *Social Psychology of Education*. 2018 Jul;21(3):677-90.
- 49- Runcan PL. The time factor: does it influence the parent-child relationship?!. *Procedia-social and behavioral sciences*. 2012 Jan 1;33:11-4.
- 50- Senior J. All joy and no fun: The paradox of modern parenthood. Hachette UK; 2014 Feb 19.
- 51- Shaari AS, Yusoff NM, Ghazali IM, Osman RH, Dzahir NF. The relationship between lecturers' teaching style and students' academic engagement. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2014 Mar 19;118:10-20.
- 52- Sharma A, Sanghvi K, Churi P. The impact of Instagram on young Adult's social comparison, colourism and mental health: Indian perspective. *International Journal of Information Management Data Insights*. 2022 Apr 1;2(1):100057.
- 53- Soper, D.S A-priori sample size calculator for structural equation models [Software]. Available from [https://www.danielsoper.com/statcalc] 2021.
- 54- Tinto, V. (1987). *Leaving college: Rethinking the causes and cures of student attrition* (2nd ed.). Chicago: University of Chicago Press.
- 55- Tinto, V. (1993). *Leaving college. Rethinking the causes and cures of student attrition* (2nd ed.). Chicago: University of Chicago Press.
- 56- Trowler V. Student engagement literature review. *The higher education academy*. 2010 Nov 18;11(1):1-5.
- 57- Wang W. Parents' time with kids more rewarding than paid work-And more exhausting. Pew Research Center; 2013.
- 58- Waterman EA, Lefkowitz ES. Are mothers' and fathers' parenting characteristics associated with emerging adults' academic engagement?. *Journal of family issues*. 2017 Jun;38(9):1239-61.
- 33- Kuh GD. The national survey of student engagement: Conceptual and empirical foundations. *New directions for institutional research*. 2009;141:5-20.
- 34- Kuh, G. D. (2001a). Assessing what really matters to student learning: Inside the national survey of student engagement. *Change: The Magazine of Higher Learning*, 33 (3), 1017, 66.
- 35- Kuh, G. D. (2009b). The national survey of student engagement: Conceptual and empirical foundations. *New Directions for Institutional Research*, 141, 5–20.
- 36- Le BM, Impett EA. Parenting goal pursuit is linked to emotional well-being, relationship quality, and responsiveness. *Journal of Social and Personal Relationships*. 2019 Mar;36(3):879-904.
- 37- Lee JS. The relationship between student engagement and academic performance: Is it a myth or reality?. *The Journal of Educational Research*. 2014 May 4;107(3):177-85.
- 38- Lewis, A. D Facilitating student engagement: The importance of life satisfaction. Unpublished doctorate thesis, South Carolina University 2010.
- 39- Li Y, Lerner JV, Lerner RM. Personal and ecological assets and academic competence in early adolescence: The mediating role of school engagement. *Journal of youth and adolescence*. 2010 Jul;39(7):801-15.
- 40- Merwin JC. Historical review of changing concepts of evaluation. *Teachers College Record*. 1969 Aug;70(10):6-25.
- 41- Momeni K, Abbasi M, Pirani Z, Beyghiyan MJ. The Role of emotionality and affective atmosphere of family in prediction of Students' Educational Engagement. *Biquarterly Journal of Cognitive Strategies in Learning*. 2017 Jul 23;5(8):159-82.
- 42- Nelson SK, Kushlev K, English T, Dunn EW, Lyubomirsky S. In defense of parenthood: Children are associated with more joy than misery. *Psychological science*. 2013 Jan;24(1):3-10.
- 43- Pace CR. Measuring the quality of student effort. *Current issues in higher education*. 1980;2(1):10-6.
- 44- Pace, C. R *Achievement and the quality of student effort*. Los Angeles, CA: Higher Education Research Institute, University of California 1982.
- 45- Pascarella ET, Terenzini PT. *How college affects students: Findings and insights from twenty years of research*. Jossey-Bass Inc., Publishers, PO Box 44305, San Francisco, CA 94144-4305 (ISBN-1-55542-304-3--\$75.00, hardcover).; 1991.

- 59- Xavier, A., Cunha, M., Pinto-Gouveia, J., & Medeiros, F Psychometric study of the adolescent social comparison scale-revised. *Revista de Saúde Pública*, 48(n.esp), 2014: 190-281.
- 60- Yue Z, Zhang R, Xiao J. Passive social media use and psychological well-being during the COVID-19 pandemic: The role of social comparison and emotion regulation. *Computers in Human Behavior*. 2022 Feb 1;127:107050.